

SERVIU EL SENYOR AMB ALEGRIA

Alegres i contents en el Senyor

Anem avançant en el nostre camí cap a Nadal, un camí de joia i esperança. Avui, tercer diumenge d'Advent, la litúrgia ens convida a intensificar l'alegria i agraïment davant el misteri del naixement del Fill de Déu, per al qual ens estem preparant. Ens trobem en el diumenge anomenat *Gaudete*, que s'inspira en el que diu sant Pau en la seva carta als cristians de Filip: «Viviu sempre contents en el Senyor; ho repetixo, viviu contents. El Senyor és a prop» (Fl 4,4). Som convidats a compartir i irradiar al nostre voltant l'alegria de la trobada amb el Senyor.

Quan fa sis anys vaig haver de cercar un lema episcopal, tot d'una vaig escollir-ne el següent: «Serviu el Senyor amb alegria» (Sl 99,2). I vaig considerar que aquell servei per al qual em cridava el Senyor no era sols una crida per a mi, per tal de servir-lo únicament jo a Ell, sinó que vaig desitjar que es convertís en un lema eclesial, comunitari, sinodal, de fe compartida, de servei joïós compartit. En efecte, l'antífona diu «serviu», no diu pas «serveix». Diu «serviu», tots i totes, fraternalement, jo amb vosaltres, i vosaltres amb mi, tots sempre ben units servint el Senyor, especialment en els seus predilectes: els malalts, els febles i afeixugats per qualsevol circumstància, els pobres i necessitats. Tots al servei del Senyor, i amb alegria. Una alegria no pas provocada únicament per unes circumstàncies favorables o per un tarannà optimista. És l'alegria que mai ningú no ens podrà prendre, la joia que neix del viure en l'amor del Pare, el goig que neix del cor del qui

lloa el Senyor perquè viu l'alegria de ser seu, tot seu.

Tant de bo mostrem al món la veritable alegria d'haver trobat Jesús, l'alegria d'haver experimentat l'amor gratuït de Déu que ens perdona i confia en nosaltres per difondre arreu l'alegria de l'Evangeli, com a deixebles seus missioners. Tot l'Advent és una crida per despertar-nos del som-

ni de la rutina i renunciar a la mediocritat, abandonar la tristesa i descartar el desànim. Visquem alegres i contents en el Senyor, per tal d'arribar amb alegria a les festes de Nadal i de celebrar-les amb el goig de l'Esperit.

† **Sergí Gordo Rodríguez**
Bisbe de Tortosa

APUNTS PER A L'ANÀLISI

I es feu la llum

Recordo com a gran experiència de jove una excursió per pujar a Montserrat pel camí per on havia passat l'antic cremallera, que és el mateix que l'actual, però abans s'hi passava a peu. Ja ben a prop del monestir es troba el darrer túnel. Ens vàrem endinsar en la foscor sense veure res de res. No portàvem ni llanterna ni cap estrí que ens fes llum. Al començament podíem caminar amb la llum de l'entrada que ens il·luminava des de darrera. Però en un moment

determinat per un petit revolt del túnel ja no veiem llum. Ni darrera ni davant.

La primera reacció va ser aturar-nos. Després valorar si anar endavant o recular. La lògica ens deia que hi havia sortida, però els sentits ens mantenien sense poder avançar. La manera de reprendre la marxa va ser la barreja de la certesa de poder sortir i la destresa d'anar a trobar les parets que ens guessin. Resseguint amb la mà les roques humides i mirant sense veure-hi, però no deixant de ca-

minar, vàrem recórrer el tram de túnel en la més negra de les foscs. La constància en les passes donades va conduir-nos a tornar a veure la llum al davant nostre. De la petitesa a la plenitud.

Ja podeu intuir la lliçó que en vaig extreure, i que m'ha acompanyat per sempre més. En moments de foscs, malgrat no tenir cap llum que et faci veure clar per on camines, ves a trobar aquell punt segur que no es mou i que sempre és allà. Renova l'objec-

tiu cap a on anaves amb la certesa que continua estant davant teu i confia que algun dia hi veuràs més clar. No deixis de caminar amb convicció sense deixar de tocar la teva seguretat. En l'anhel de la trobada amb la Llum hi ha el reeiximent de la travessa de la foscor. L'anada a la trobada del Pare no és res més que això, descobrir que a l'altre costat del túnel hi tornarem a veure, i segur que molt més clar.

Mn. Valentí Alonso i Roig

SERVID AL SEÑOR CON ALEGRÍA

Alegres y contentos
en el Señor

Vamos avanzando en nuestro camino hacia Navidad, un camino de gozo y esperanza. Hoy, tercer domingo de Adviento, la liturgia nos invita a intensificar la alegría y agradecimiento ante el misterio del nacimiento del Hijo de Dios, para el cual nos estamos preparando. Celebramos hoy el domingo llamado *Gaudete*, que se inspira en lo que dice san Pablo en su carta a los cristianos de Filipo: «Alegraos siempre en el Señor; os lo repito, alegraos. El Señor está cerca» (Flp 4,4). Estamos invitados a compartir e irradiar a nuestro alrededor la alegría del encuentro con el Señor.

Cuando hace seis años tuve que buscar un lema episcopal, escogí el siguiente: «Servid al Señor con alegría» (Sal 99,2). Y consideré que aquel servicio para el cual me llamaba el Señor no era solo un llamamiento para mí, para servirlo únicamente yo a Él, sino que deseé que se convirtiera en un lema eclesial, comunitario, sinodal, de fe compartida, de servicio gozoso compartido. En efecto, la antifona dice «servid», no dice «sirve». Dice «servid», todos y todas, fraternalmente, yo con vosotros, y vosotros conmigo, todos siempre muy unidos sirviendo al Señor, especialmente en sus predilectos: los enfermos, los débiles y agotados por cualquier circunstancia, los pobres y necesitados. Todos al servicio del Señor, y con alegría. Una alegría no provocada únicamente por unas circunstancias favorables o por un talante optimista. Es la alegría que nunca nadie nos podrá quitar, el gozo que nace de vivir en el amor del Padre, el gozo que nace del corazón de quien alaba al Señor porque vive la alegría de ser suyo, todo suyo.

Ojalá mostremos en el mundo la verdadera alegría de haber encontrado a Jesús, la alegría de haber experimentado el amor gratuito de Dios que nos perdona y confía en nosotros para difundir por todas partes la alegría del Evangelio, como discípulos suyos misioneros. Todo el Adviento es un llamamiento para despertarnos del sueño de la rutina y renunciar a la mediocridad, abandonar la tristeza y descartar el desaliento. Vivamos alegres y contentos en el Señor, para llegar con alegría a las fiestas de Navidad y celebrarlas con el gozo del Espíritu.

† **Sergi Gordo Rodríguez**
Obispo de Tortosa

Confirmacions a la parròquia del
Sagrat Cor de Jesús d'Amposta

Aquest passat 30 de setembre a l'Església parroquial del Sagrat Cor de Jesús d'Amposta van rebre el sagrament de la Confirmació 16 joves molt animats.

En aquest dia també vam rebre per primera vegada el bisbe Sergi a la nostra parròquia, i van assistir tots els nostres membres: famílies, xiquets i xiquetes de comunió, catequistes, germanes de la vida consagrada, laics i laiques, i el nostre rector Mn. Toni.

Va ser una celebració dinàmica i activa on vam poder participar tothom i on els protagonistes, els joves, van poder gaudir del suport de tota la seva comunitat.

Gemma España Masip

Romeria a Montserrat
de l'arxiprestat Delta-Litoral

El passat 29 d'octubre, uns 150 feligresos de les parròquies de l'arxiprestat Delta-Litoral, acompanyats dels seus cinc rectors, van participar un any més de la romeria arxiprestal a la Moreneta. Seguint el seu Estel, l'arribada dels autocars va deixar els pelegrins al peu de la muntanya

per poder agafar el cremallera que va dur-los al santuari.

Van participar de la missa conventual, presidida pel rector del santuari, el qual, al principi de la celebració va agrair i va col·locar als peus de la Mare de Déu que el Sant Pare els havia regalat amb motiu de la seva visita a Roma a prin-

cipis de mes, commemorant els 800 anys de la Confraria de la Mare de Déu de Montserrat. Al final de la missa, els pelegrins van poder escoltar la *Salve* cantada per l'Escolania i es van unir a ells en el cant del *Virolai*. Havent dinat, els pelegrins es van reunir a la sala de la façana del monestir per fer una breu pregària de comiat, abans de pujar tots junts al cambriol de la Mare de Déu i venerar-la com es mereix.

Després del pas per la imatge, es va fer la foto de grup i, tot seguit, es van dirigir de nou a l'estació del cremallera per iniciar la baixada i el retorn a les poblacions d'origen. La valoració final va ser molt satisfactòria i esperem repetir-ho l'any vinent si Déu vol.

Arxiprestat Delta-Litoral

EL PAPA FRANCESC A LA XARXA

@Pontifex_es: «El Senyor sap que la barca de la vida està amenaçada per vents contraris. Ell no ens salva de la fatiga de la navegació, sinó que ens convida a afrontar les dificultats, perquè també aquestes es converteixin en ocasions per a trobar-lo a Ell» (13 d'agost).

@Pontifex_es: «Només l'amor apaga l'odi, només l'amor venç la injustícia. Només l'amor deixa lloc a l'altre. Només l'amor és el camí per a la plena comunió entre nosaltres» (14 d'agost).

@Pontifex_es: «Qui estima no es queda de braços plegats, qui estima serveix, corre a la trobada dels altres per a servir-los en nom de Jesús. S'estima a través de les obres, i estimar ens fa feliços!» (14 d'agost).

@Pontifex_es: «Que bo és viure amb gratitud i benedició en lloc de lamentacions i queixes, mirar cap amunt en lloc d'enfadar-se! Que la nostra Mare, Assumpta al Cel, ens ajudi a elevar-nos cada dia més mitjançant el servei i la lloança» (15 d'agost).

Pau, festa i plena religiositat a la Terra Alta

El dissabte 29 d'octubre, a Gandesa, els dotze pobles de la Terra Alta van viure una jornada de religiositat que es va convertir en una gran festa d'amor i de crida per la Pau del Món, en la que van participar-hi centenars de persones. Tot va ser possible per la presència del pare abat de Montserrat, Manel Gasch, acompanyat pel bisbe de Tortosa, Mons. Sergi Gordo.

El dia va començar amb la signatura del Llibre d'Or a l'Ajuntament de la ciutat. Tot seguit, el pare abat i el bisbe es van desplaçar al monòlit de la Pau, la Reconciliació i la Concòrdia. Les paraules del pare abat davant el monument van refermar la necessitat de Pau, Reconciliació i Amor entre tots els pobles, religions, ètnies i colors de pell de tot el món. Van refermar la pau i l'estimació entre els homes de bona voluntat, els parlaments del bisbe, el president de l'ADAR, Sr. Antoni Vilella, i l'alcalde de Gandesa, Sr. Carles Luz. Posteriorment va començar la festa pròpiament religiosa per commemorar el 50è aniversari de la romeria de la Terra Alta a Montserrat, dins el temple de l'arxiprestal de Gandesa, amb unes pregàries del pare abat i del bisbe, repleta de feligresos que durant mig segle han participat de l'espiritualitat de la Munta-

nya Santa, de la Moreneta i l'acolliment dels seus monjos.

La festa va continuar pels carrers de ciutat amb cercaviles i representacions culturals, una de cada població de la comarca. I per acabar de celebrar tanta festa de la magnífica trobada comarcal, els

assistents van participar d'un dinar de germanor servint-se una paella d'arròs, a l'aire lliure, acompanyada dels vins de la Terra Alta.

Anton Monner
Cronista de Gandesa

Celebració de l'Eucaristia pels fidels difunts

El 2 de novembre, l'Església celebra el dia dels «Fidels difunts». Aquest dia recordem i preguem de manera especial pels nostres éssers estimats i per tots els qui ja han deixat aquest món i han estat cridats a viure la plenitud de la vida en Jesucrist, qui en la seua mort i resurrecció ens obri un camí d'esperança.

Com sempre, la parròquia de la Mare de Déu dels Àngels de Tortosa, va preparar la celebració de l'Eucaristia a les 10 h al cementiri, presidida aquest any per primera vegada pel Sr. Bisbe, Mons. Sergi Gordo Rodríguez, i concelebrada pels rectors d'algunes parròquies de la ciutat, Il·lm. José Luis Arín, vicari general, Mn. Josep M. Membrado, Mn. Pascual Centelles i Mn. Pepe Insa.

El bisbe Sergi en l'homilia ens digué que era la primera vegada que celebrava l'Eucaristia en el cementiri de Tortosa: «Avui preguem de manera especial pels nostres difunts; l'Església que és sàvia i pedagoga ha assenyalat un dia, l'endemà de la festa de Tots Sants, per pregar pels qui ja han dei-

xat aquest món. Els fidels ens aplegem al cementiri on reposen les restes dels nostres difunts. I no només preguem per ells, sinó que també podem pregar per a que siguin els nostres intercessors. Sabem que els cristians no estem exempts de la mort i hem d'estar preparats per a quan arribi. Els nostres germans difunts ens han deixat un legat i cal recordar-los en la pregària. Qui menja la meua carn i beu la meua sang, té vida eterna, i jo el ressuscitaré el darrer dia. La meua carn és veritable menjar i la meua sang és veritable beguda. Que la nostra mort sigui passar a l'altra vida plens de goig».

Ja al final de la celebració, el bisbe Sergi ens digué: «Que la mort sigui per a nosaltres una major naixença. Tot seguit ens donà la benedicció solemne i ens vam acomiadar cantant l'himne de la Mare de Déu de la Cinta. Com diu sant Pau en la carta als cristians de Roma: «Si vivim, vivim per al Senyor; si morim, morim per al Senyor; en la vida i en la mort som del Senyor.»

Maria Joana Querol Beltrán

AGENDA

▀ **Dissabte 23**, La Sènia, a les 19 h, confirmacions.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

18. ■ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [Jr 23,5-8 / Sl 71 / Mt 1,18-24]. Mare de Déu de l'Esperança, o bé Expectació del part, anomenada popularment «de la O» (antífones); sant Gracià, bisbe; sant Adjutori, mr.

19. ■ Dimarts [Jt 13,2-7.24-25a / Sl 70 / Lc 1,5-25]. Sant Nemesi, màrtir; sant Anastasi I, papa (399-401) i màrtir; beat Urbà V, papa (occità, 1362-1370); santa Fausta, mare de família, màrtir; santa Eva, mare dels humans.

20. ■ Dimecres [Is 7,10-14 / Sl 23 / Lc 1,26-38]. Sant Benjamí, patriarca; sant Domènec (Domingo) de Silos, abat benedictí; sant Macari, prev. i mr.

21. ■ Dijous [Ct 2,8-14 (o bé: So 3, 14-18a / Sl 32 / Lc 1,39-45)]. Sant Pere Canisi (1521-1597), prev. jesuïta i dr. de l'Església, nat a Nimega; sant Severí, bisbe i mr.; sant Glicerí, prev. i mr.; sant Temístocles, mr.

22. ■ Divendres [1S 1,24-28 / Sl: 1S / Lc 1,46-56]. Sant Zenó o Zenon, mr.; santa Helena, vg. clarissa; santa

Francesca-Xaviera Cabrini, vg., fund., patrona dels emigrants.

23. ■ Dissabte [MI 3,1-4.23-24 / Sl 24 / Lc 1,57-66]. Sant Joan de Kety (1390-1473), prev. a Cracòvia; sant Sèrvul el Paralític; santa Victòria, vg. i mr.

24. ■ Diumenge vinent, IV d'Advent (lit. hores: 4a setm.) [2S 7,1-5.8b-12.14a.16 / Sl 88 / Rm 16,25-27 / Lc 1,26-38]. Sant Delfí, bisbe; santa Adela, abadessa; santa Irmina, vg., princesa.

Diumenge III d'Advent (B)

COMENTARI

«El Senyor m'ha enviat a portar la Bona Nova als desvalguts»

Déu envia al llarg de la història missatgers que preparin el seus camins. Així han estat els profetes. Però de vegades el profeta manifesta tanta força que es pot pensar si no és el mateix Senyor. És el que passà a Joan Baptista. Per això li pregunten: *Qui ets tu; ets Elies; ets el profeta que esperem?* I Joan que té consciència clara de la seva missió respon a tot que no: *no és el Messies, ni Elies, ni cap profeta esperat*. Per això ha començat l'evangeli dient que: *Joan era un testimoni de la Llum perquè tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum: venia només a donar-ne testimoni*. La gent es troba confosa davant el Baptista fins a preguntar-li per què bateja. Però Joan afirma solemnement que *només bateja amb aigua*. Serà Crist que batejarà amb l'Esperit Sant i amb foc. La missió de Joan és que tothom arribi a la fe en Jesús, en aquell que és realment la Llum; Joan no és la Llum. Isaïes a la primera lectura ens descriu la missió del Messies, de l'Ungit de Déu: *El Senyor m'ha ungit, m'ha enviat a portar la Bona Nova als desvalguts, a curar els cors adolorits, a proclamar als captius la llibertat, i als presos el retorn de la llum, a proclamar l'any de gràcia del Senyor*. Això és el que farà aquell infant que naixerà a Betlem dintre d'uns dies. Ell mateix serà la Bona Notícia per a tots aquells que pateixen, per a tots aquells que estan esclavitzats, per a tots els que experimenten el dolor. Per això continua Isaïes: *La meua ànima celebra Déu que m'ha cobert amb un mantell de felicitat, com el nuvi i la núvia... Perquè el Senyor farà germinar el benestar i la glòria*. És la gran Bona Notícia del Nadal, del naixement del Salvador. Pau ens recorda com hem de rebre aquesta Bona Notícia: *Viviu sempre contents, no us canseu mai de pregar, doneu gràcies en tota ocasió*. Davant la salvació que ens porta Crist, què altra cosa podem fer sinó sentir-nos feliços i pregar i donar gràcies? I Pau demana encara: *Que Déu us faci del tot sants i totalment irrepressibles*. Podem desitjar una cosa millor?

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del llibre d'Isaïes (Is 61,1-2a.10-11)

L'Esperit del Senyor Déu reposa sobre meu, perquè el Senyor m'ha ungit, m'ha enviat a portar la bona nova als desvalguts, a curar els cors adolorits, a proclamar als captius la llibertat, i als presos el retorn de la llum, a proclamar l'any de gràcia del Senyor. Aclamo el Senyor ple de goig, la meua ànima celebra el meu Déu, que m'ha mudat amb vestits de victòria, m'ha cobert amb un mantell de felicitat, com el nuvi coronat amb una diadema, com la núvia que s'engalana amb joiells. El Senyor Déu farà germinar el benestar i la glòria davant de tots els pobles com la terra fa créixer la brotada o el jardí fa néixer la sembra.

▶ Salm responsorial (Lc 1)

R. *La meua ànima celebra el meu Déu.*

La meua ànima magnifica el Senyor, / el meu esperit celebra Déu que em salva, / perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa. / Des d'ara totes les generacions em diran benaurada. R.

Perquè el Totpoderós obra en mi meravelles. / El seu nom és sant, / i l'amor que té als qui creuen en ell / s'estén de generació en generació. R.

Ompli de béns els pobres, / i els rics se'n tornen sense res. / Ha protegit Israel, el seu servent, / s'ha recordat del seu amor. R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Tessalònica (1Te 5,16-24)

Germans, viviu sempre contents, no us canseu mai de pregar, doneu gràcies en tota ocasió. Això és el que Déu vol de vosaltres en Jesucrist. No sufoqueu l'Esperit, no desestimeu els dons de profecia, examineu-ho tot i quedeu-vos allò que trobeu bo, guardeu-vos de tota ombra de mal. Que Déu mateix, el Déu de la pau, us faci del tot sants, i guardi totalment irrepressibles el vostre esperit, la vostra ànima i el vostre cos per quan retorni vostre Senyor Jesucrist. Déu, que us crida, és digne de tota confiança; ell ho farà així.

▶ Lectura de l'Evangelio segons sant Joan (Jn 1,6-8.19-28)

Déu envià un home que es deia Joan. Era un testimoni; vingué a donar testimoni de la Llum, perquè per ell tothom arribés a la fe. Ell mateix no era la Llum; venia només a donar-ne testimoni. Quan els jueus van enviar-li, des de Jerusalem, sacerdots i levites per interrogar-lo, el testimoni de Joan fou aquest. Li preguntaren: «Qui ets tu?» Ell, sense cap reserva, confessà clarament: «Jo no soc el Messies.» Li preguntaren: «Qui ets, doncs? Elies?» Els diu: «No el soc.» «Ets el Profeta que esperem?» Respongué: «No.» Li digueren: «Doncs, qui ets? Hem de donar una resposta als qui ens han enviat: què dius de tu mateix?» Digué: «Soc una veu que crida en el desert: "Aplaneu el camí del Senyor", com diu el profeta Isaïes.» Alguns dels enviats, que eren fariseus, li preguntaren encara: «Per què bateges, doncs, si no ets el Messies, ni Elies, ni el Profeta?» Joan els respongué: «Jo batejo només amb aigua, però, tot i que no el coneixeu, ja teniu entre vosaltres el qui ve després de mi; jo no soc digne ni de deslligar-li la corretja del calçat.» Això va passar a Bet-Ània, a l'altra banda del Jordà, on Joan batejava.

▶ Lectura del libro de Isaías (Is 61,1-2a.10-11)

El Espíritu del Señor, Dios, está sobre mí, porque el Señor me ha ungido. Me ha enviado para dar la buena noticia a los pobres, para curar los corazones desgarrados, proclamar la amnistía a los cautivos, y a los prisioneros la libertad; para proclamar un año de gracia del Señor. Desborde de gozo en el Señor, y me alegro con mi Dios: porque me ha puesto un traje de salvación, y me ha envuelto con un manto de justicia, como novio que se pone la corona, o novia que se adorna con sus joyas. Como el suelo echa sus brotes, como un jardín hace brotar sus semillas, así el Señor hará brotar la justicia y los himnos ante todos los pueblos.

▶ Salmo responsorial (Lc 1)

R. *Me alegro con mi Dios.*

Proclama mi alma la grandeza del Señor, / se alegra mi espíritu en Dios, mi salvador; / porque ha mirado la humildad de su esclava. / Desde ahora me felicitarán todas las generaciones. R.

Porque el Poderoso ha hecho obras grandes en mí; / su nombre es santo, / y su misericordia llega a sus fieles / de generación en generación. R.

A los hambrientos los colma de bienes / y a los ricos los despide vacíos. / Auxilia a Israel, su siervo, acordándose de la misericordia. R.

▶ Lectura de la primera carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses (1Tes 5,16-24)

Hermanos: Estad siempre alegres. Sed constantes en orar. Dad gracias en toda ocasión: esta es la voluntad de Dios en Cristo Jesús respecto de vosotros. No apaguéis el espíritu, no despreciéis las profecías. Examinadlo todo; quedaos con lo bueno. Guardaos de toda clase de mal. Que el mismo Dios de la paz os santifique totalmente, y que todo vuestro espíritu, alma y cuerpo, se mantenga sin reproche hasta la venida de nuestro Señor Jesucristo. El que os llama es fiel, y él lo realizará.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Juan (Jn 1,6-8.19-28)

Surgió un hombre enviado por Dios, que se llamaba Juan: este venía como testigo, para dar testimonio de la luz, para que todos creyeran por medio de él. No era él la luz, sino el que daba testimonio de la luz. Y este es el testimonio de Juan, cuando los judíos enviaron desde Jerusalén sacerdotes y levitas a que le preguntaran: «¿Tú quién eres?». Él confesó y no negó; confesó: «Yo no soy el Mesías». Le preguntaron: «¿Entonces, qué? ¿Eres tú Elías?». Él dijo: «No lo soy». «¿Eres tú el Profeta?». Respondió: «No». Y le dijeron: «¿Quién eres, para que podamos dar una respuesta a los que nos han enviado? ¿Qué dices de ti mismo?». Él contestó: «Yo soy la voz que grita en el desierto: "Allanad el camino del Señor", como dijo el profeta Isaías». Entre los enviados había fariseos y le preguntaron: «Entonces, ¿por qué bautizas si tú no eres el Mesías, ni Elías, ni el Profeta?». Juan les respondió: «Yo bautizo con agua, en medio de vosotros hay uno que no conocéis, el que viene detrás de mí, y al que no soy digno de desatar la correa de la sandalia». Esto pasaba en Betania, en la otra orilla del Jordán, donde Juan estaba bautizando.